

บทคัดย่อ

ประเทศไทยได้นำมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งมาบังคับใช้ ดังที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อวัตถุประสงค์ในการเพิ่มประสิทธิภาพทางด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยได้นำกฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์มาเป็นกฎหมายต้นแบบ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาว่ามาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งมีข้อท้วงติงในส่วนทฤษฎีทางกฎหมายที่เป็นพื้นฐานรองรับสนับสนุน ผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน ศึกษาหลักการดำเนินคดีอาญาของประเทศไทยว่ามีความจำเป็นที่ต้องนำมาตรการดังกล่าวมาใช้บังคับหรือไม่ และสภาพปัญหาของมาตรการริบทรัพย์สินต่างๆที่ผลใช้บังคับในประเทศไทย

การศึกษาพบว่ามาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างมากด้วยเช่นกัน เพราะเป็นการลงโทษบุคคล ด้วยการริบทรัพย์สินของบุคคลนั้นให้ตกเป็นของแผ่นดินโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้พิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดโดยปราศจากของสงสัยตามสมควรและศาลไม่ได้มีคำพิพากษาชี้ขาดว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญา เสมือนเป็นการลงโทษบุคคลโดยปราศจากความผิด อันส่งผลกระทบต่อฐานะความเป็นประธานแห่งคดีอาญา

สำหรับหลักการดำเนินคดีอาญาของไทยแตกต่างจากกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ จึงไม่มีความจำเป็นที่ต้องนำมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งมาแก้ไขปัญหาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อีกทั้งการนำมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่ใช้บังคับในประเทศไทยนั้น ก็ไม่สามารถลดช่องโหว่ของมาตรการริบทรัพย์สินที่มีอยู่แต่เดิมได้ แต่กลับส่งผลกระทบต่อฐานะความเป็นประธานแห่งคดีอาญา อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนพึงได้รับความคุ้มครอง

ข้อเสนอแนะของการศึกษา ได้แก่ ควรยกเลิกมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่งออกจากการกำหนดความผิดฐานฟอกเงินให้เป็นความผิดทางอาญาเพราะทั้งสองเรื่องมีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน และควรทบทวนความจำเป็นของการบังคับใช้มาตรการดังกล่าวในประเทศไทย และควรนำมาตรการริบทรัพย์สินตามมูลค่าที่อาชญากรได้มาจากการกระทำความผิดมาใช้บังคับแทนมาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง เพราะเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพทางด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานะความประธานแห่งคดีอาญา